

ASANSÖR ARIZALARI, KAZALAR VE ALINABİLECEK ÖNLEMLER

Mustafa DEMİRBAĞ

Elektrik-Elektronik Mühendisi
mustafademirbag@gmail.com

Asansör kullanıcısı tesis edilen asansörden güvenilir olarak ve en fazla verimlilikte hizmet etmesini beklemektedir. Bu yazıda asansör kullanıcılarının ve bina sorumlularının asansörün güvenilir olarak kullanılması için dikkat edilecek hususlar hakkında bilgi verilecektir.

Asansör kontrollerinin düzenli yapılmaması sonucu oluşan arızalar kazalara ve maddi hasarlara neden olmaktadır. Bunun engellenebilmesi için bina sorumlularının ve kullanıcılarının dikkat etmesi gerekli hususlar bulunmaktadır. Verimli olarak kullanılması istenen asansörün sürekli arızalanması kullanıcıları ve bina sorumlusunu endişelendirmekte ve güvenilirliğinden şüphe duyulmasına neden olmaktadır.

Asansör Arızaları

Asansör arızalanmalarının bazıları şunlardır;

- Yeni servise verilen asansörlerde imalat veya montaj kusurlarının kullanım sırasında ortaya çıkması
- Asansörün düzenli bakım yapılmaması, bakım eksiklikleri sonucu oluşan arızalar
- Bakımın sistemi bilen yetkili servis tarafından yapılmaması
- Kullanıcı hataları,
- Gerilim düşüklüğü veya kesilmesi, motor ve elektrik kumanda sisteminde aşırı ısınma, fazla yük veya sürekli çalıştırma sonucu asansör kontrol sisteminin korumaya geçmesi sonucu arızalanması.

Kullanım amacına uygun imal ve monte edilmiş, düzenli ve yetkili bakım firması tarafından bakımı yapılan asansörlerde arıza çok azdır.

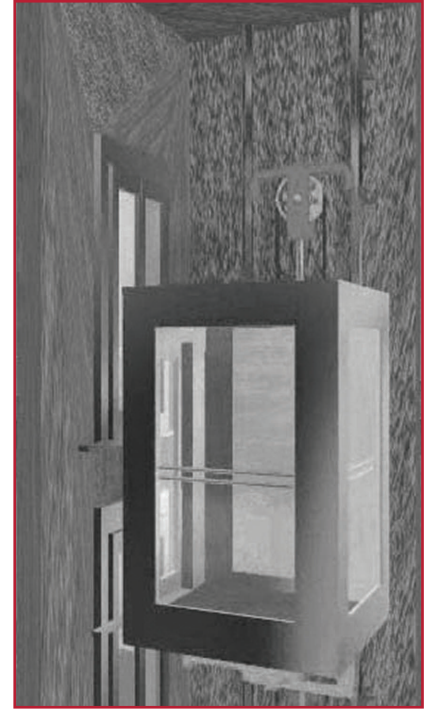
Asansör Kazaları

Asansör kazaları sonucunda yaralanma ve ölümlere sebebiyet veren sebepler;

- Asansör kazalarının büyük çoğunluğu kabin kapısı sistemlerde kabin ile duvar arası sıkışmalardan meydana gelmektedir. Bunun için kabin kapısız

asansörlerde kabin antresinde sıkışmayı önlemek için fotosel montajı yapılmaktadır. Ancak fotosel kabin kapısız sitemlerde yinede kazaların olmayacağı anlamına gelmemektedir.

- Kabin aşırı yük sistemlerinin çalışmaması sonucu aşırı yükleme sonucu kat seviyesinde kabinin durmaması sonucu oluşan kazalar
- Asansör emniyet sistemlerinin devre dışı bırakılması sonucu oluşan kazalar(örneğin; kabin kapısı sistemlerde kabin stop anahtarının devre dışı bırakılması, kapı emniyet kontaklarının kısa devre yapılması vb.)
- Asansör paraşüt tertibatının çalışmaması sonucu asansörün beyan hızını aşması
- Asansör kat kapılarının manuel elle açılan tip kapı olması durumunda kapı camlarının kırık olması veya kapı camı olmaması sonucu oluşan kazalar
- Asansörde mahsur kalan kişilerin kurtarılması sırasında oluşan kazalar. Bu tür kurtarma sırasında kazaların olmasının engellenmesi için mutlaka asansör firması tarafından bina sorumlusu gözetiminde en az iki kişiye asansörde kalan şahısların kurtarılma eğitimi verilmelidir.
- Yetkisiz kişiler tarafından asansör arızalarına müdahale edilmesi sonucu oluşan kazalar.

- Uyarıcı etiketlerin bulunmaması sonucu olan kazalar.
- Bakım personelinin geçirdiği kazalar.

Asansörlerde Bakımın

Zorunluluğu ve Sorumluluklar

Bakım sistemin düzenli, güvenilir ve arızaların sebeplerini azaltacak şekilde verimli çalışmasını sağlamak içindir. Asansör bakımı öncelikle güvenli kullanım için gerekmektedir. Bakım işletme yönetmeliğinde asansörlerin aylık bakımlarının yapılması gerektiği belirtilmiştir. Dolayısı ile bina yöneticileri asansörlerinin aylık periyodik bakımını mutlaka yaptırmak zorundadır. Bakım asansörün uzun yıllar asansörün sağlıklı kullanılmasını sağlayacak ve kullanıma bağlı sorunlar, zaman içinde ömrünü dolduran malzeme yıpranmaları oluşabilecek hasarların önüne geçecektir. Özellikle emniyet sistemlerinde oluşacak bu tür sorunlar kazalara sebebiyet verebilmektedir.

Yöneticinin dikkat etmesi gereken hususlar;

- Her yıl asansör kontrollerinin yaptırılması (Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın 2008 yılında yayınladığı 27058 sayılı Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliği'ne göre asansör bakımı ile ilgili apartman yöneticilerinin üzerine büyük bir sorumluluk düştüğünü açıkça belirtmiştir.)
- Bakım firmasının bu işi yapabilecek yeterlilikte olduğunu gösteren yeterlilik belgelerini istemek (Satış sonrası hizmetleri yeterlilik belgesi, TSE hizmet yeterlilik belgesi vb.)
- Asansörün kullanımında sakıncalı gördüğü durumda asansörün enerjisini kapatmalı ve yetkili servisi dışında kimseye müdahale ettirmemelidir.
- Asansör bakım işletme talimatlarının ve firma acil durumda ulaşmayı sağlayacak telefonları
- Asansör acil durum kurtarma eğitimlerinin firma tarafından her yıl iki kişiye eğitimlerinin verilmesi ve tutanakla imza altına alınması
- Bakım defteri bulundurulması

Bakım firmasının dikkat etmesi gereken hususlar;

- Aylık bakımların yıl içinde belirlenen periyotlarda yapılması
- Bakım sırasında tespit edilen aksaklıkların bakım formunda belirtilmesi ve yapılması gerekenler hakkında bilgilendirme

- Bakım personelinin asansör bakımı konusunda yeterliliğe sahip olması ve kurum içi eğitimlerin düzenlenmesi
- Asansörde kalan kişilerin kurtarılması için gerekli eğitimlerin verilmesi
- Asansör kullanma, işletme talimatları ve gerekli uyarı etiketlerin kullanıcıların asansörün güvenli kullanılmasını sağlayacak şekilde asılması.
- Asansör sahibinin şikayet ve isteklerinin bakım firması tarafından kayıt altına alınması, giderilmesi için gerekli tedbirlerin alınması

Sonuç ve Tavsiyeler

Asansör tesis edilecek işletme veya binaya asansörün kullanım amacına uygun seçilmesi gerekmektedir. Asansör yük taşıma amaçlı kullanılacaksa taşıyacak yük ebat ve ağırlıklarının bilinmesi buna göre kabin ebatı seçilmesi, insan taşıma amaçlı kullanılacaksa trafik hesabının yapılması mecburidir. Aksi takdirde kullanım amacına tam olarak hizmet etmeyen ve istenen verimde kullanılmayan asansör tesis edilmiş olacaktır. Yetersiz karakteristikte asansör kullanıcılara sakıncalar oluşturacaktır.

Asansörden en az arıza ve en çok verimde faydalanabilmek için yetkili servisi tarafından her ay belirlenen periyotlarda bakımlarının yapılması gerekmektedir. Bina sorumlusu asansör kullanımında sakıncalı gördüğü durumu bakım yetkili firmasına bildirmeli, asansör arızasına yetkili firması dışında müdahale ettirmemelidir. Asansörün ilk kontrolünden iki yıl sonra her yıl kontrollerinin ilgili kuruma yaptırılması gerekmektedir.